

See dokument on EVS-i poolt loodud eelvaade

**RISKIHALDUS
SÕNAVARA**

**Risk management
Vocabulary**

EESSÕNA ISO JUHENDI EESTI VÄLJAANDELE

Käesolev väljaanne:

- on ISO juhendi ISO Guide 73:2009 "Risk management -- Vocabulary" ingliskeelse teksti identne tõlge eesti keelde ning tõlgendamise erimeelsuste korral tuleb lähtuda ametlikes keeltes avaldatud tekstidest,
- juhend asendab ISO/IEC juhendi 73:2002 eestikeelse tõlkena avaldatud EVS juhendi 7:2004 "Riskihaldus. Sõnavara. Standardites kasutamise suunised",
- on kinnitatud Eesti Standardikeskuse 28.06.2010 käskkirjaga nr 116,
- jõustub sellekohase teate avaldamisel EVS Teataja 2010. aasta juulikuu numbris.

Dokumendi ISO Guide 73:2009 "Risk management – Vocabulary" tõlkis Cybernetica AS (tõlkija Vello Hanson) koostöös EVS/TK 4 "Infotehnoloogia" ja Eesti Standardikeskusega. Juhendi tõlget on kommenteerinud standardimise tehnilised komiteed EVS/TK 1 "Toiduained", EVS/TK 5 "Tuletõrje- ja päästevahendid", EVS/TK 23 "Masinaohutus" ja EVS/TK 33 "Juhtimissüsteemid" ning Siseministeeriumi ja Eesti Energia esindajad.

Juhendi kommenteerimisel selgusid erinevused eri valdkondade riskihaldusealases keelekasutuses. Vastavad erisused on lisatud märkustes, mis on tähistatud Eesti riigitähisega EE.

Käesolev dokument on eestikeelne versioon ISO juhendist ISO Guide 73:2009. Teksti tõlke avaldas Eesti Standardikeskus. This document is the Estonian version of the ISO Guide 73:2009. It was translated by Estonian Centre for Standardisation.

ICS 01.040.03 Teenused. Ettevõtte organiseerimine, juhtimine ja kvaliteet. Haldus. Transport. Sotsioloogia (sõnavara); 01.120 Standardimine. Põhireeglid; 03.100.01 Ettevõtte organiseerimine ja juhtimine üldiselt
Võtmesõnad: risk, riskihaldus, riskikäsitlus, kaitseabinõu, jääkrisk
Hinnagrupp H

Standardite reprodutseerimis- ja levitamiseõigus kuulub Eesti Standardikeskusele

Andmete paljundamine, taastekitamine, kopeerimine, salvestamine elektroonsesse süsteemi või edastamine ükskõik millises vormis või millisel teel on keelatud ilma Eesti Standardikeskuse poolt antud kirjaliku loata.

Kui Teil on küsimusi standardite autorikaitse kohta, palun võtke ühendust Eesti Standardikeskusega:

Aru 10, 10317 Tallinn, Eesti; www.evs.ee; telefon: 605 5050; e-post: info@evs.ee

SISUKORD

EESSÕNA	2
FOREWORD	2
SISSEJUHATUS.....	2
INTRODUCTION	2
KÄSITLUSALA.....	3
SCOPE	3
1 RISKIGA SEOTUD TERMINID	4
1 TERMS RELATING TO RISK	4
2 RISKIHALDUSEGA SEOTUD TERMINID	4
2 TERMS RELATING TO RISK MANAGEMENT	4
3 RISKIHALDUSE PROTSESSIGA SEOTUD TERMINID.....	5
3 TERMS RELATING TO RISK MANAGEMENT PROTSESS.....	5
3.2 Teavituse ja konsulteerimisega seotud terminid	5
3.2 Terms relating to communication and consultation	5
3.3 Kontekstiga seotud terminid	6
3.3 Terms relating to the context	6
3.4 Riski kaalutlemisega seotud terminid	7
3.4 Term relating to risk assessment.....	7
3.5 Riskituvastusega seotud terminid	8
3.5 Terms relating to risk identification	8
3.6 Riskianalüüsiga seotud terminid	9
3.6 Terms relating to risk analysis	9
3.7 Riski hindamisega seotud terminid	10
3.7 Terms relating to risk evaluation.....	10
3.8 Riskikäsitlusega seotud terminid	11
KASUTATUD KIRJANDUS	15
BIBLIOGRAPHY	15
EESTI TERMINITE TÄHESTIKREGISTER.....	16
INGLISE TERMINITE TÄHESTIKREGISTER.....	17

EESSÕNA

ISO (Rahvusvaheline Standardiorganisatsioon) on ülemaailmne rahvuslike maade standardimisorganisatsioonide (ISO rahvuslike liikmesorganisatsioonide) föderatsioon. Tavaliselt tegelevad rahvusvahelise standardi ettevalmistamisega ISO tehnilised komiteed. Kõigil rahvuslikel liikmesorganisatsioonidel, kes on mingi tehnilise komitee pädevusse kuuluvast valdkonnast huvitatud, on õigus osa võtta selle komitee tegevusest. Selles töös osalevad käsikäes ISO-ga ka rahvusvahelised, riiklikud ja valitsusvälised organisatsioonid. Kõikides elektrotehnika standardimist puudutavates küsimustes teeb ISO tihedat koostööd Rahvusvahelise Elektrotehnikakomisjoniga (IEC).

Rahvusvahelised standardid kavandatakse vastavalt ISO/IEC direktiivide 2. osas esitatud reeglitele.

Vastavas komitees või rühmas vastuvõetud juhendikavandid saadetakse hääletamiseks rahvuslikele liikmesorganisatsioonidele. Avaldamine juhendina nõuab heakskiitu vähemalt 75% hääletanud rahvuslikelt liikmesorganisatsioonidelt.

Tuleb pöörata tähelepanu võimalusele, et mõned käesoleva juhendi elemendid võivad olla patendiõiguse objektiks. ISO ei ole vastutav mõne või kõigi selliste patendiõiguste tuvastamisel.

ISO juhendi 73 koostas ISO Tehnikanõukogu riskihalduse terminoloogia töörühm.

See juhendi redaktsioon tühistab ja asendab ISO/IEC juhendi 73:2002 ja on selle tehniline uustöötlus.

SISSEJUHATUS

Käesolev juhend annab alussõnavara ühise riskimõistete ja -terminite mõistmise arendamiseks eri organisatsioonide ja tegevusliinide hulgas ning mitmesuguste rakenduste ja tüüpide puhul.

Riskihalduse terminoloogia kontekstis tuleks eelistada käesolevas juhendis esitatud termineid.

Riskihaldus on rakendusspetsiifiline, mistõttu on mõnedes olukordades vaja täiendada selles juhendis olevat sõnavara. Kui mingis standardis kasutatakse riski haldamisega seotud termineid, on väga tähtis, et nende kavatsatud tähendust selle standardi kontekstis ei tõlgendataks, esitataks ega kasutataks väärtalt.

FOREWORD

ISO (the International Organization for Standardization) is a worldwide federation of national standards bodies (ISO member bodies). The work of preparing International Standards is normally carried out through ISO technical committees. Each member body interested in a subject for which a technical committee has been established has the right to be represented on that committee. International organizations, governmental and non-governmental, in liaison with ISO, also take part in the work. ISO collaborates closely with the International Electrotechnical Commission (IEC) on all matters of electrotechnical standardization.

International Standards are drafted in accordance with the rules given in the ISO/IEC Directives, Part 2.

Draft Guides adopted by the responsible Committee or Group are circulated to the member bodies for voting. Publication as a Guide requires approval by at least 75 % of the member bodies casting a vote.

Attention is drawn to the possibility that some of the elements of this document may be the subject of patent rights. ISO shall not be held responsible for identifying any or all such patent rights.

ISO Guide 73 was prepared by the ISO Technical Management Board Working Group on risk management.

This first edition of ISO Guide 73 cancels and replaces ISO/IEC Guide 73:2002, which has been technically revised.

INTRODUCTION

This Guide provides basic vocabulary to develop common understanding on risk management concepts and terms among organizations and functions, and across different applications and types.

In the context of risk management terminology, it is intended that preference be given to the definitions provided in this Guide.

Risk management is application specific. In some circumstances, it can therefore be necessary to supplement the vocabulary in this Guide. Where terms related to the management of risk are used in a standard, it is imperative that their intended meanings within the context of the standard are not misinterpreted, misrepresented or misused.

Lisaks oma eesmärkide saavutamist ähvardavate ohtude haldamisele rakendavad organisatsioonid üha sagedamini riskihalduse protsesse ja arendavad oma soodsate võimaluste halduse täiustamiseks riskihalduse integreeritud meetodikat. Seetõttu on terminid ja määratlused käesolevas juhendis oma tähenduselt ja rakenduselt laiemad ISO/IEC juhendis 51 esitatuist, kuivõrd juhend 51 on pühendatud riski ohutusaspektidele, st soovimatutele või negatiivsetele tagajärgedele. Kuna organisatsioonid võtavad üha enam kasutusele laiemat lähenemisviisi riskihaldusele, hõlmab käesolev juhend kõiki rakendusi ja sektoreid.

See juhend on üldistav ja koostatud hõlmama üldist riskihalduse valdkonda. Terminid on liigendatud nii:

- riskiga seotud terminid;
- riskihaldusega seotud terminid;
- riskihalduse protsessiga seotud terminid;
- teavituse ja konsulteerimisega seotud terminid;
- kontekstiga seotud terminid;
- riski kaalutlemisega seotud terminid;
- riskituvastusega seotud terminid;
- riskianalüüsiga seotud terminid;
- riski hindamisega seotud terminid;
- riskikäsitlusega seotud terminid;
- seire ja mõõtmisega seotud terminid.

KÄSITLUSALA

Käesolev juhend annab riskihaldusega seotud üldistuslike terminite määratlused. See püüab soodustada mõlemapoolset ja kooskõalist ettekujutust riskihaldusega seotud tegevuste kirjeldamisest, järjekindlat lähenemist nende kirjeldamisele ja riskihalduse ühtse terminoloogia kasutamist riski haldamist puudutavates protsessides ja raamstruktuurides.

See juhend on mõeldud kasutamiseks

- riskide haldamisega tegelejaile,
- ISO ja IEC tegevustes osalejaile ning
- riskihaldusega seotud üleriiklike või tegevusalakohaste standardite, juhendite, protseduuride ja tavakoodeksite väljatöötajaile.

Riskihalduse põhimõtete ja suuniste osas on aluseks ISO 31000:2009.

In addition to managing threats to the achievement of their objectives, organizations are increasingly applying risk management processes and developing an integrated approach to risk management in order to improve the management of potential opportunities. The terms and definitions in this Guide are, therefore, broader in concept and application than those contained in ISO/IEC Guide 51, which is confined to safety aspects of risk, i.e. with undesirable or negative consequences. Since organizations increasingly adopt a broader approach to the management of risk, this Guide addresses all applications and sectors.

This Guide is generic and is compiled to encompass the general field of risk management. The terms are arranged in the following order:

- terms relating to risk;
- terms relating to risk management;
- terms relating to the risk management process;
- terms relating to communication and consultation;
- terms relating to the context;
- term relating to risk assessment;
- terms relating to risk identification;
- terms relating to risk analysis;
- terms relating to risk evaluation;
- terms relating to risk treatment;
- terms relating to monitoring and measurement.

SCOPE

This Guide provides the definitions of generic terms related to risk management. It aims to encourage a mutual and consistent understanding of, and a coherent approach to, the description of activities relating to the management of risk, and the use of uniform risk management terminology in processes and frameworks dealing with the management of risk.

This Guide is intended to be used by:

- those engaged in managing risks,
- those who are involved in activities of ISO and IEC, and
- developers of national or sector-specific standards, guides, procedures and codes of practice relating to the management of risk.

For principles and guidelines on risk management, reference is made to ISO 31000:2009.